

POSUDEK ŠKOLITELE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
NÁZEV: VLIV MÓDY NA IDENTITU ČLOVĚKA
AUTORKA: OLHA SHEVCHENKO

Olha Shevchenko zkoumá ve své bakalářské práci vliv módy na lidskou identitu. Zajímá ji, jak se módní trendy v oblékání promítají do „sebepojetí, sebevyjádření a sociálního začlenění člověka“ (s. 34).

V první části práce se autorka zaměřuje na pojem módy, který klade do souvislosti s pojmem vkusu, společnosti a individua; opírá se zde především o strukturální estetiku Jana Mukařovského. V části druhé tematizuje problém lidské identity a vypomáhá si k tomu filosofií Davida Huma a teorií rolí sociologa Erwinga Goffmana. V poslední třetí části Olha Shevchenko uplatňuje teoretické závěry z prvních dvou částí práce na konkrétním příkladu módní značky kabelek a klenotů Loro Oro a snaží se ukázat, že jedinec nošením určitého konkrétního módního artefaktu vyjadřuje svou subkulturu, názory, hodnoty apod.

Literaturu, s níž autorka pracuje, považují za adekvátní a kvalitní. Pro uchopení tématu vkusu a módy je funkcionální strukturalismus Jana Mukařovského s jeho pojmy znaku, funkce, normy, kolektivního atd. dobrá volba. Autorka expozici strukturální teorie vhodně doplňuje např. Gadamerovým odlišením vkusu a módy, Ecovými náhledy na masovou kulturu či Dorflesovými úvahami o módě. Příslušné pojmy a problémy jsou vyloženy správně, bez dezinterpretací a chyb.

To samé platí pro druhou část, kde O. Shevchenko exponuje Humovu teorii poznání, kterou vztahuje k jeho nesubstancialistické teorii identity. Kvalitní je i představení Goffmanova pojetí společenských rolí, které dobře navazuje na Huma. (Zde snad jen jedna kritická poznámka k úvodu ke kap. 3, kde autorka podává přehled „nejrozšířenějších přístupů k teorii identity“. Tento přehled se omezuje jen na tři přístupy a ani jejich popis není kdovíjak subtilní.).

Přes mnoho kvalitních teoretických odlišení a postřehů v poslední kapitole (např. odlišení tří způsobů, kterými móda ovlivňuje sebevědomí, s. 25; odlišení pěti funkcí módy, viz kap. 4.1) se autorka neubrání tendenci k osobně zaujatému obdivu k značce Loro Oro a text svým stylem místy sklouzává k propagačnímu PR článku (viz kap. 4.2 „Módní značka v roli mind-settera“).

Práci celkově hodnotím jako kvalitní. První dvě teoretické kapitoly, v nichž autorka prokazuje schopnost analytické práce s poměrně obtížnou filosofickou, estetickou a sociologickou literaturou, považují za lepší než část poslední, kterou by podle mého názoru stálo za to ještě

důkladněji a kriticky domyslet. Například by autorka mohla zvážit více negativ spjatých s vlivem módy na identitu člověka. Nechává například stranou otázku manipulovatelnosti módou (lidé se mohou stát snadno její obětí, nemusí vždy oplývat kritickým odstupem apod.). Zrovna tak zůstávají bez povšimnutí námitky, které by jistě vznášeli levicoví teoretikové (autorka by se mohla zamyslet nad vztahem módy k sociálně slabým, nad privilegovaným postavením bohatých a jinými nešvary kapitalismu). Atp.

V práci najdeme řadu překlepů a nečeských vazeb, ale nad malicherností převládá obdiv, jak dobře si autorka osvojila češtinu, která není jejím rodným jazykem.

Bakalářskou práci Olhy Shevchenko doporučuji k obhajobě a navrhuji ji předběžně hodnotit mezi známkou **výborně** a **velmi dobře**.

V Praze dne 2. září 2023

Mgr. Felix Borecký, Ph.D.